

Yükseköretim Kültürü Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yükseköretim Kültürü Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33479>

Özet

Yükseköğretim Kültürü Ölçeği (YKÖ), yükseköğretim kurumları içerisindeki kültürü sistematik ve geçerli bir şekilde ölçmek amacıyla 2020 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, üniversite ortamlarında mevcut olan değerleri, normları, davranış kalıpları ve algıları belirleyerek, kurumsal kültürün anlaşılmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu ölçek, özellikle Türkiye bağlamında, akademik ve idari personelin algıladığı kültürel boyutları ortaya koymak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir **ölçek geliştirme** metodolojisini takip etmiştir.

Anahtar Kelimeler

Yükseköğretim, **Yükseköğretim Kültürü**, Üniversite Yönetimi, Örgütsel Kültür, **Psikometri**, Ölçek Geliştirme, **Geçerlik**, **Güvenirlilik**.

Yazarlar

Şmail Karsantık, M. Çetin.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik ve idari personelin algıladığı kurumsal kültürü ölçmek için kültüre özgü, geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. YKÖ, yükseköğretimdeki kültürel dinamikleri nicel olarak analiz ederek, üniversite yönetimlerinin stratejik planlama ve kültürel dönüşüm çabalarına veri temelli destek sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçek, Karsantık ve Çetin (2020) tarafından yürütülen kapsamlı bir çalışma sonucunda geliştirilmiştir. Çalışmanın odağı, yükseköğretim kurumlarının kendilerine özgü karmaşık yapıları ve kültürel özelliklerini yansıtan boyutları tespit etmektir.

Ölçülen Yapı

Yükseköğretim Kültürü Ölçeği, yükseköğretim kurumlarının örgütsel kültürünü oluşturan temel bileşenleri ölçer. Bu yapı, kurumun misyonu, vizyonu, paylaşılan inançları, değerleri ve davranışları tanımlayan normları içerir. Yükseköğretim kültürü, akademik özgürlük, araştırma odaklılık, öğrenci merkezlilik ve kurumsal bağlılık gibi spesifik boyutlarla karakterize edilir.

Ölçek, bu kültürel yapıyı çok boyutlu bir perspektiften ele alarak, kurum içindeki iletişim biçimlerinden karar alma süreçlerine kadar geniş bir yelpazedeki algıları değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, kurum kültürünün güçlü ve zayıf yönleri bilimsel yöntemlerle

belirlenebilir.

Geçerlik

Yükseköretim Kültürü Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde geçerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Ölçeğin kaynak çalışması, "geçerlik ve güvenilirlik çalışması" başlığında yapılmaktadır, bu da yapı geçerliliği ve muhtemelen kapsam geçerliliği üzerine derinlemesine analizler yapıldığını göstermektedir.

Geçerlik çalışmalarıında genellikle, ölçeğin teorik yapıya doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğini belirlemek için **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmaktadır. Bu analizler, maddelerin ilgili faktörlere yüklenimini ve ölçeğin yapısal bütünlüğünü doğrulamaktadır. Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, yayınlanan akademik makale, ölçeğin bilimsel standartlara uygun olarak geçerli olduğunu iddia etmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, maddelerin iç tutarlılığını ve ölçüm sonuçlarının zamana karşı tutarlılığını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Güvenirlik çalışmalarıında tipik olarak Cronbach's Alpha (iç tutarlılık katsayısı) hesaplamaları yapılmaktadır.

Geliştirme makalesi (Karsantık & Çetin, 2020) güvenilirlik çalışmalarıının yapıldığını doğrulamaktadır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir, bu da ölçeğin tekrarlanabilir ve güvenilir sonuçlar ürettiği anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Yükseköretim Kültürü Ölçeği'nin yapısal boyutları belirlemek amacıyla faktör analizi tekniklerinden faydalanılmaktadır. Ölçek geliştirme çalışmalarıında sıklıkla kullanılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ve bu boyutların hangi maddelerle ilişkili olduğunu ortaya koymak için kullanılmaktadır.

Faktör analizi sonuçları, yükseköretim kültürünün birden fazla alt boyutta ele alınması gerektiğini desteklemiş ve ölçeğin nihai yapısal teorik çerçeveye uygun olduğunu kanıtlamıştır. Bu analizler, ölçeğin psikometrik özelliklerinin güçlü olduğunu teyit eden en önemli adımlardan biridir.

Ölçme Aracı Detayları

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi net olarak belirtilmemiş olsa da, psikometrik ölçek geliştirme standartlarına uygun olarak Likert tipi bir derecelendirme formatının kullanıldığı varsayılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim kurumlarında çalışan akademik ve idari personel.

Yaş Grubu: Yetişkin (Yükseköğretim çalışanları).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde görev yapan personel örnekleminde test edilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama, katılımcıların üniversite kültürüne ilişkin algılarının raporlamalarının gerektiren öz bildirim (self-report) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Üniversite Kültürü, Örgütsel Algı, Kurumsal Gelişim, Eğitim Yönetimi, Akademik Personel, İdari Personel, Yükseköğretim Kültürü Ölçeği.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: İsmail Karsantik

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: ismailkarsantik@gmail.com

Yazın Adresi: Kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için izin ve ücret bilgileri konusunda sorumlu yazar (İsmail Karsantik) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, akademik bir dergide açık erişimli olarak yayınlanmıştır, ancak ticari veya geniş çaplı uygulamalar için yazar onayı gerekebilir.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı buradadır: yuksekogretim-kulturu-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Karsantık, ., ve Çetin, M. (2020). Yükseköğretim Kültürü Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (54), 258-281. doi: 10.21764/mauefd.607973.

Yükseköğretim Kültürü Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen referans gösterilen akademik makaleye (Karsantık & Çetin, 2020) başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM